

Dankdag

**oktober/november
2023**

- ☛ *Persoonlijke zorg en aandacht*
- ☛ *Oog voor zorg na de uitvaart*
- ☛ *Voor ieder budget*
- ☛ *Vrijblijvende voorbespreking*
- ☛ *Dag en nacht beschikbaar*

Rob de Ruijter

24-uurs toegang tot eigen rouwkamers aan de Adriaen van Ostadestraat 1^a | 2981 CB Ridderkerk

Uitvaartverzorging Ridderkerk
Lagendijk 191
2981 EL Ridderkerk

T 0180 - 430 300
E info@uitvaartverzorgingridderkerk.nl
W www.uitvaartverzorgingridderkerk.nl

ZAALVERHUUR

voor zakelijke en particuliere bijeenkomsten

In het kerkgebouw *Kerk aan de Maas* zijn diverse zalen te huur. De kleine zaal is zeer geschikt voor het vieren van verjaardagen. De grote zaal leent zich goed voor recepties en feesten. De twee vergaderzalen met groot scherm zijn geschikt voor vergaderingen tot 20 personen. De kerkzaal met podium en orgel is ideaal voor kleine en grote koorrepeties.

Adres

Kerk aan de Maas
Pretoriusstraat 56
Ridderkerk
www.pgbolnes.nl

Neem contact op met
coördinator Marit Leertouwer
via beheer@pgbolnes.nl of
06 272 123 89.

Een lied voor de herfst

Het jaar neigt zich tot stille groet,
het rijpte een zomer lang tot zin,
nu in de herfst houdt het zich in
en spreekt uit volheid: God is goed.

Maar wij, de mensen, zijn te klein.
Wij doen of het het onze is
wat God ons geeft. Of aan 't gemis
der naasten wij niet schuldig zijn.

De honger gaat de wereld rond,
wij danken God voor overvloed.
O geef, Heer, dat de hand toch doet
wat wordt beleden met de mond,

en niet meer neemt, maar voluit geeft
aan alle mensen in de nood,
zoals Gijzelf u in de dood
hebt uitgedeeld, o brood dat leeft.

Liedboek Zingen en Bidden in huis en kerk (2013)

Tekst: Jan Willem Schulte Nordholt

Melodie: William Crowfoot – St. Mark

Van de redactie

Voor de volgende uitgave moet de kopij uiterlijk op **vrijdag 17 november** (maar liefst eerder) zijn ingeleverd.

Het gaat dan over de periode van zaterdag 25 november t/m vrijdag 22 december 2023.

De laatste inleverdatum van dit jaar is 15-12.

Kopij voor Kerk aan de Maas is welkom op het mailadres basgeelhoed52@gmail.com, Scheldeplein 25. Informatie: 0180-413 552.

Bezorging: Dirk Ketting, Boezemkade 30, 0180 – 411636, kettingvanleeuwen@gmail.com

NB. Bij het deelnemen aan activiteiten of kerkdiensten in ons gebouw kunnen er foto's worden gemaakt die gepubliceerd worden in 'Kerk aan de Maas' of op de website. Als u daar bezwaar tegen hebt kunt u dit aangeven bij de redactie.

De redactie wenst iedereen veel leesplezier!
Wil Wendrich, Hugo Stegman, Bas Geelhoed

Inhoudsopgave

Bladzij	Onderwerp
1	Lied, Bij de voorplaat, Van de redactie, Inhoudsopgave
2	Kerkdiensten
3	Votum en groet, Eeuwigheidszondag
4	Herdenken, Jom Kippoer
5	Bid- en dankdag
6	Gemeenteberichten
8	Kerkenraad
9	Kerk als vredesmonument
10	Kerstengelproject
11	Kerstherberg, Sing Inn
12	Open huis, Samen aan Tafel
14	Samen sterk, Vrouwencontactgroep, collectes
15	Agenda, Mutaties, Gemeenteberichten
17	Verjaardagen, Bloemen
18	Wij gedenken Piet Hoogakker
19	Diaconie
21	Meditatie
22	Lied voor de herfst
23	Woordzoeker
24	PCOB, Bethelkerkkoor, Vredesconcert
25	JOP, Leukste Bladzijde
27	Amnesty
28	Contactpersonen

Bij de voorplaat

De geschiedenis van Bid- en Dankdag

Al eeuwenlang vieren veel protestantse gemeenten jaarlijks een 'biddag' en een 'dankdag' (officieel: Bid- en Dankdag voor Gewas en Arbeid).

Twee belangrijke momenten in het kerkelijk jaar. Op biddag wordt een zegen gevraagd over ons leven en werk en op dankdag wordt gedankt voor die ontvangen zegen.

Kerkdiensten zondag 29 oktober t/m 26 november 2023

Zondag 29 oktober 9.30 uur Maaltijd van de Heer

Kleur kerkelijk jaar	Groen
Voorganger	Ds. G. Olde uit Brandwijk
Lector	Carla Trouw
Ouderlingen	Jan Luijendijk en Wil Wendrich
Diaken	Marit Leertouwer en Marjon Hoogendijk
Gastvrouw	Anja van der Graaf
Koster	Henk den Breejen
Organist	Freek Krabbendam
1 ^e en 2 ^e collecte	1. Werelddiaconaat Indonesië 2. Diaconie
3 ^e collecte	Mercy Ships
Oppas	Jan Luijendijk
Beeld & Geluid	Femke en Arno Zandink
Kerkauto	Paul Zuurveld, Nico Wendrich en Sophia de Lijster

Zondag 5 november 9.30 uur Dankdag

Kleur kerkelijk jaar	Groen
Voorganger	Mw. Ria Keijzer-Meeuwse uit Voorburg
Lector	Paul van der Voort
Ouderlingen	Wil Wendrich en Carla Trouw
Diaken	Arja van Wingerden
Gastvrouw	Marianne Molendijk
Koster	Winy van der Pijl
Organist	Rien Verwijs
1 ^e en 2 ^e collecte	Kerk 2. Kerk in Actie in Colombia
3 ^e collecte	Project Kinderen in Mexico
Kindernevendienst	Femke Zandink
Oppas	Truus Luijendijk
Beeld & Geluid	Nick Schinkelshoek
Kerkauto	Henk den Breejen, Nico Wendrich en Jan Luijendijk

Zondag 12 november 9.30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Groen
Voorganger	Mw. Drs. M.H.E. Pullen uit Dordrecht
Lector	Carla Trouw
Ouderlingen	Carla Trouw en Henk den Breejen
Diaken	Nico Wendrich
Gastvrouw	Paula den Breejen
Koster	Cees Opmeer
Organist	Freek Krabbendam
1 ^e en 2 ^e collecte	Kerk in Actie Binnenlands diaconaat 2. Diaconie
3 ^e collecte	Project Kinderen in Mexico
Oppas	Miep van Nes
Beeld & Geluid	Paul van der Voort
Kerkauto	Paul van der Voort, Nel Hengstmengel en Gert Schop

Kerkdiensten

Zondag 19 november 9.30 uur

Kleur kerkelijk jaar	Groen
Voorganger	Dhr. G. den Boef uit Dronten
Lector	Hugo Stegman
Ouderlingen	Henk den Breejen en Sophia de Lijster
Diaken	Marit Leertouwer
Gastvrouw	Marjan Geelhoed
Koster	Rob Stegman
Organist	Rien Verwijs
1 ^e en 2 ^e collecte	Diaconie 2. Kerk
3 ^e collecte	Project Kinderen in Mexico
Oppas	Janny van der Voort
Beeld en geluid	Hugo Stegman
Kerkauto	Gert van Nes, Wim van Koeveringe en Nel Hengstmengel

Zondag 26 november 9.30 uur Eeuwigheidszondag

Kleur kerkelijk jaar	Wit
Voorganger	Mw. Ria Keijzer-Meeuwse uit Voorburg
Lector	Gerda van der Schilt
Ouderlingen	Sophia de Lijster en Jan Luijendijk
Diaken	Marjon Hoogendijk
Gastvrouw	Arja van Wingerden
Koster	Bert Ruinard
Organist	Rien Verwijs
1 ^e en 2 ^e collecte	1. PKN Pastoraat 2. Diaconie
3 ^e collecte	Project Kinderen in Mexico
Kindernevendienst	Janny van der Voort
Oppas	Sophia de Lijster
Beeld en geluid	Rob Stegman
Kerkauto	Paul Zuurveld, Winy van der Pijl en Sophia de Lijster

Werkgroep Eredienst

Votum en groet

Aan het begin van onze kerkdienst worden votum en groet uitgesproken. De groet, uitgesproken na het votum, zijn woorden ontleend aan het begin van de brieven in het Nieuwe Testament, bijvoorbeeld in Romeinen 1: 7.

U heeft het vast wel gemerkt, voorgangers laten geregeld het votum en/of groet in wisselspraak uitspreken. Soms geeft een voorganger aan dat het in wisselspraak is, maar niet altijd. Kijkt u vooral even naar de schermen, dan ziet u of het deze zondag in wisselspraak zal zijn.

Eeuwigheidszondag zondag 26 november

Op deze zondag, de laatste van ons kerkelijk jaar, herdenken wij onze gemeenteleden die ons in het afgelopen jaar ontvallen zijn. Het is fijn dat onze vorige pastor Ria Keijzer deze dienst wil leiden. Zij zal met Janny en Gerda deze dienst zorgvuldig voorbereiden.

Er zullen gedachteniskaarsen worden aangestoken en er is gelegenheid voor alle aanwezigen om een waxinelichtje aan te steken om dierbaren te herdenken. Wij wensen ieder een gezegende en troostrijke dienst toe.

In het licht van herdenken

Vrijdag 3 november is de kerk open van 17.00 uur tot 19.30 uur om stil te staan bij wat u raakt. In uw persoonlijke leven, maar ook daarbuiten.

U kunt een lichtje aansteken om iemand te herdenken, of bij een situatie stil te staan. Er is ruimte voor stilte, maar er zijn ook muzikale momenten.

U vindt er een open oor als u wat wilt delen of met iemand van de kerk wilt spreken. In de hal staat een kopje koffie klaar.

Maakt u er ook anderen op attent? En heeft u vervoer nodig, laat het dat weten aan Janny van der Voort.

**Vrijdag 3 november
17.00 uur tot 19.30 uur**

"In het licht van herdenken"

Steek een kaarsje aan voor een dierbare

Een meesterwerk voor Jom Kipoer

Op Israëlzondag (1 oktober 2023) is in de dienst over dit schilderij verteld. Het is van de Joods-Poolse kunstenaar Maurycy Gottlieb, die op 23-jarige leeftijd stierf. Het kreeg de titel "Een meesterwerk voor Jom Kipoer".

We kijken naar de synagoge van Drohobych, waar Maurycy vandaan komt. We zien de centrale hal waar de mannen staan en de vrouwen-galerij, maar hier zonder het gordijn, de mechitsa. Alle mensen op dit schilderij zijn familieleden van de schilder, levenden en overledenen.

Op Jom Kipoer worden ook alle overleden familieleden herdacht. De kunstenaar zelf is er 3 keer te zien op verschillende leeftijden: De leeftijd van toen hij naar school ging, de leeftijd van de Bar Mitswa en de leeftijd van waarschijnlijk 22 jaar, met een aparte mantel met gekleurde strepen. We zien ook een sjofar en een klein gebedenboek.

Op dit schilderij refereert hij ook aan zijn eigen dood. dat is te zien op de mantel van de Torarol.

Er staat geschreven: 'geschonken ter nagedachtenis aan R. Moshe Gottlieb (zijn Hebreeuwse naam), de rechtvaardige van gezegende herinnering'.

Hij stierf kort na het maken van dit schilderij en liet honderden schilderijen na.

Dit schilderij vertolkt prachtig de sfeer en inkeer op de dag van Jom Kipoer.

Wat een gezegende herinnering aan Maurycy Gottlieb.

Janny van der Voort en Gerda van der Schilt,
namens de Werkgroep Eredienst

De geschiedenis van Bid- en Dankdag

Al eeuwenlang vieren veel protestantse gemeenten jaarlijks een 'biddag' en een 'dankdag' (officieel: Bid- en Dankdag voor Gewas en Arbeid). Twee belangrijke momenten in het kerkelijk jaar. In een middag- en/of avonddienst wordt op biddag een zegen gevraagd over ons leven en werk en op dankdag wordt gedankt voor die ontvangen zegen. Maar zijn het daarmee typisch protestantse dagen?

Eerste vruchten

Het vieren van bid- en dankdag heeft zijn oorsprong in de middeleeuwse bededagen in de Rooms-Katholieke Kerk: dagen van bezinning, gebed, vasten en boetedoening. Deze vonden plaats aan het einde van elk seizoen (de zogeheten 'quateremperdagen') en in tijden van nood en gevaar (de zogeheten 'kruisdagen').

Tijdens de quateremperdagen werden de eerste vruchten van de oogst aan God gewijd, bijvoorbeeld olijven, wijn of graan.

Tijdens de kruisdagen was het gebruikelijk om God op het land in de buitenlucht te smeken om een zegen. Dat gebeurde tijdens een processie, waarbij de priester met een kruis door de velden trok.

Rampen voorkomen

In 470 voerde de Franse bisschop Mamertus voor het eerst zo'n bidprocessie uit. Hiermee wilde hij God vragen de rampen te weren die zijn bisdom overvielen. Later werden deze kruisdagen in de Rooms-Katholieke Kerk een vast onderdeel van het liturgisch jaar, gevierd op de maandag, dinsdag en woensdag voor Hemelvaart. Na de Reformatie nam een deel van de reformatorische kerken op een geheel eigen wijze de traditie van de bededagen over.

Vaste dagen

Tijdens de Synode van Dordrecht (1578) werd besloten dat er in tijden van oorlog, honger en andere rampen zoals watersnood massaal gebeden en gedankt zou worden. Aanvankelijk kondigde de plaatselijke overheid aan wanneer een bid- of dankdag gehouden werd. In de loop van de tijd werden hiervoor vaste dagen ingesteld. Bovendien verschoof de focus: toen door de industrialisatie steeds minder mensen boer werden, werd er naast 'gewas' ook voor 'arbeid' gebeden en gedankt. Tegenwoordig wordt er op bid- en dankdag ook meer in het algemeen stilgestaan bij het welzijn van de familie en gemeente, de economie en de (politieke) ontwikkelingen in de wereld.

Eind jaren zestig waren de bededagen grotendeels verdwenen uit de rooms-katholieke traditie. In 2005 besloten Nederlandse bisschoppen hier verandering in te brengen: ze voerden opnieuw de quateremperdagen in. Deze sluiten aan bij de vier jaargetijden én bij de protestantse bid- en dankdag.

Joost Trouw

Bron: Petrus

Actie diaconie met Dankdag

De diaconie wil met dankdag (voor gewas en arbeid) fruit inzamelen om aan de Voedselbank te geven.

Op zaterdag 4 november kunt u zoals u gewend bent, producten voor de Voedselbank inleveren, zie hiervoor verderop in dit kerkblad. Daarnaast kunt u die zaterdag (hard) fruit afgeven zoals appels, peren, mandarijnen, sinaasappels. Maar ook op zondag 5 november is er gelegenheid om fruit af te geven bij de diakenen. Het wordt dan maandag samen met de andere producten opgehaald.

Wij bevelen deze actie van harte aan. Namens de diakenen hartelijk dank.

Arja van Wingerden en Marjan Geelhoed

Verslag gemeenteberaad zondag 1 oktober 2023

Henk den Breejen, de voorzitter van de kerkenraad, opent het gemeenteberaad en heet iedereen hartelijk welkom. De volgende punten staan op de agenda:

- **Samenwerking Groene Tuinkerker (GTK) en PG Bolnes**
- **Pauze**
- **Activiteitenboekje**
- **Rondvraag**
- **Sluiting**

Samenwerking GTK/ PG Bolnes

Jan Luijendijk, voorzitter van het College van Kerkrentmeesters, schetst de stand van zaken:

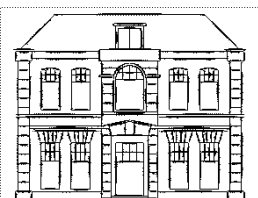
- Het is ongeveer 2 weken geleden dat er een gezamenlijke busreis is geweest met gemeenteleden van de GTK en PG Bolnes.
- Op 17 september was er een gezamenlijke kerkdienst in de GTK.
- De beide diaconieën en de beide CvK's vergaderen regelmatig met elkaar. De Werkgroep Eredienst van PG Bolnes vergadert met de Liturgiegroep van de GTK.
- Het moderamen van PG Bolnes vergadert ook regelmatig met het Dagelijks Bestuur (DB) van de GTK.
- De beide kerkenraden hebben 2x met elkaar vergaderd waarbij het beide keren over dezelfde thema's is gegaan: Diaconaat, Pastoraat, Vorming en Toerusting en Liturgie.

Dan blijkt dat er verschillen zijn in de uitvoering maar dat we wel hetzelfde denken. Zo zoeken we naar een pad dat leidt tot de vorming van een beroepingscommissie. Er is al een profielschets van de beide gemeentes, een profielschets van een te beroepen predikant moet nog worden gemaakt. Het doel is een fulltime predikant (1fte) te beroepen. De classis moet daar toestemming voor geven. De classis wordt op haar beurt geadviseerd door het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken (CCBB).

Het CCBB onderzoekt of beide gemeentes financieel draagkrachtig genoeg zijn en dat ook over 8 jaar nog zijn. Hiervoor moeten beide gemeentes de financiële stukken overleggen en onderbouwen. Over 2 weken komt hierover een overleg waarbij namens PG Bolnes Jan en Henk aanwezig zijn en 2 personen van het CvK van GTK.

De classis heeft toestemming gegeven om per 1 januari 2024 een advertentie te plaatsen voor een te beroepen predikant. Dit hangt samen met het emeritaat van ds. Hermie Hummel van de GTK per 1 juli 2024.

Het beroepingswerk mag ook per 1 januari 2024 beginnen. Het idee is dat er uit beide kerken 3 (dus totaal 6) personen in de beroepingscommissie plaatsnemen. Hierbij wordt gekeken naar een goede mix van mannen, vrouwen en leeftijd.

Jeannette Bot vraagt of bekend is waar een te beroepen predikant gaat wonen.

Jan: beide kerken hebben een pastorie maar die is ook in beide gevallen verhuurd. Je kunt hopen dat er iemand reageert die in de buurt woont, maar of dat realistisch is? De woningmarkt is niet heel flexibel, mogelijk zal er dan naar een huurwoning gezocht moeten worden.

Cees Hoogendijk vraagt wat er gebeurt als een van beide kerken niet meer kan voldoen aan de 50%.

Jan: als je nu hard kunt maken dat je financieel in staat bent de komende 8 jaar aan de verplichtingen te kunnen voldoen en het CCBB dit overneemt, dan is de PKN verantwoordelijk.

Activiteitenboekje

Janny van der Voort presenteert het nieuwe activiteitenboekje. Dat boekje hebben alle gemeenteleden gekregen, er staat een breed aanbod in en heeft de titel: 'Ga je mee?' Nodig vooral ook anderen uit om mee te doen, mee te vieren, mee te luisteren, te eten, te zingen enzovoort.

PR rond de activiteiten gaat o.a. naar De Combinatie en naar andere kerken zowel in Ridderkerk als in de GTK en de Emmausparochie in IJsselmonde.

Aandacht voor:

1. Open Huis op 4 oktober. De notaris komt spreken over het Levenstestament.
2. Open Huis op 8 november. Iemand van Facet komt uitleg geven over veilig gebruik van internet.
3. In de Adventstijd gaan kerstengelen weer op pad. Dat doen we samen met de GTK.
4. Op 24 december is de kerstherberg in Bolnes open. We hopen op een bijzondere middag en kerstavond met elkaar. In de GTK wordt de kerstherberg op zaterdag 23 december gehouden. De activiteiten zijn hetzelfde waarbij we over en weer bij elkaar aan kunnen sluiten. Er is op 24/12 geen ochtenddienst in Bolnes, we zijn dan welkom in de GTK.
5. In 2024 wordt er een Walking Dinner georganiseerd. U bent te gast bij mensen thuis en ontmoet daar ook andere mensen. Elke gang van het diner wordt geserveerd op een ander adres. Doet u mee, ga je mee?

Janny van der Voort beantwoordt graag uw vragen over meedoen. Als u ideeën voor de kerstherberg hebt, bent u ook bij Janny aan het juiste adres.

Nagekomen:

Henk noemt het sleutelplan dat wordt veranderd. Binnenkort deelt Henk nieuwe gecertificeerde sleutels uit aan vrijwilligers binnen de kerk. Daarna wordt het nieuwe slot op de kerkdeur geplaatst.

Jan is aanwezig geweest bij een informatieavond in de Boezemkerk. Die avond was goed bezocht. Het onderwerp was het afbreken van de Boezemkerk en het bouwen van appartementen op die locatie waarin dan op de begane grond ruimte wordt gemaakt voor een kerkzaal. Als alles meezit, kost het ongeveer 4 jaar om e.e.a. te realiseren.

Rondvraag: geen

Sluiting

Henk sluit het gemeenteberaad wenst iedereen een fijne zondag.

Carla Trouw, notulist

Paraplu kwijt?

In de ontmoetingsruimte van de kerk staat een paraplubak met veel 'vergeten' paraplu's. Wilt u eens kijken of uw exemplaar er tussen zit? Dan kunnen we ruimte maken voor de paraplu waarmee u het komende herfstseizoen naar de kerk komt.

Over een maandje worden de oude paraplu's opgeruimd, dus neem uw 'oude' exemplaar mee.

Bas Geelhoed

Flitsen uit de kerkenraad

De kerkenraad heeft vergaderd op 4 september en 9 oktober en op 18 september was er een gezamenlijke kerkenraadsvergadering met de Groene Tuinkerk.

Veel van wat er in deze vergaderingen besproken is, is al met u gedeeld op het gemeenteberaad van 1 oktober.

Over de stand van zaken in de samenwerking met de Groene Tuinkerk en de beroeringsplannen bent u toen helemaal bijgepraat. U kunt het nog eens rustig nalezen in het verslag van het gemeenteberaad dat hiervoor in deze Kerk aan de Maas staat.

Om u verder een indruk te geven van andere onderdelen van de vergaderingen, het volgende.

De kerkenraad nam bij voorbeeld afscheid van ouderling Bas Geelhoed en verwelkomde diaken Nico Wendrich. Ook maakte de kerkenraad kennis met ds. Christi Bartelink, die onze consultant is.

Er werd teruggeblikt op de Startzondag, iedereen was vol lof voor de dienst en het programma erna. Ook de gezamenlijke dienst met de Groene Tuinkerk op zondag 17 september werd besproken, deze werd ook goed gewaardeerd. Fijn dat er zoveel mensen uit Bolnes naar IJsselmonde gekomen waren.

De Commissie Opbouwwerk heeft een mooi Activiteitenboekje gemaakt dat inmiddels is verspreid naar alle gemeenteleden, vrienden, de naburige kerken en de bibliotheken. Er staat veel in wat we kennen van vorig jaar, maar er zijn ook nieuwe activiteiten gepland.

Het Pastoraal Team heeft kennisgemaakt met ds. Christi Bartelink, we zijn erg blij met haar toezegging om ons te ondersteunen. Het team is bezig met de voorbereiding van Samen Sterk, de avond voor de wijkteams op maandag 30 oktober. Daar zal het gaan over Pastoraat Anders, namelijk hoe verzorgen we pastoraat als we allemaal ouder worden: er zal vaker een beroep op ons gedaan worden terwijl we zelf met minder medewerkers zijn, een spannend thema.

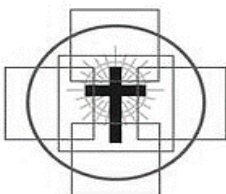
Verder maakt het pastoraal team plannen voor de groothuisbezoeken in januari en februari. En natuurlijk vragen lief en leed in de wijken altijd aandacht.

De diaconie is o.a. bezig met dankdag, dat wordt een mooie dienst met een fruitinzameling. Verder komt er weer een kerstviering samen met Slikkerveer. En natuurlijk komt de gezamenlijke lunch in de Groene Tuinkerk op 11 november in zicht.

Het College van Kerkrentmeesters doet in elke kerkenraadsvergadering verslag van hun acties, eigenlijk te veel om op te noemen. Er zijn b.v. nieuwe lampen in de kerkzaal aangebracht en er komt een nieuw sleutelplan. Er komt een gezellige avond voor de vrijwilligers in het beheer en de zalenverhuur: alle mensen die ervoor zorgen dat het er overal prima uitziet en dat alle groepen gezellig en professioneel ontvangen worden. Alle lof vanuit de kerkenraad voor deze vrijwilligers!

Tenslotte iets over het SARI-overleg op 18 september, dat is het overleg met de Christus is Koningkerk,

Opstandingskerk en Levensbron samen. Ook daar verandert het een en ander, maar het is nog steeds een goede gelegenheid om van elkaars wel en wee op de hoogte te blijven en waar het kan samen te werken. De gezinnen van Bolnes blijven bv welkom bij de gezinsactiviteiten van de Levensbron en Slikkerveer. Janny van der Voort houdt contact en geeft het door als er activiteiten zijn.

Tot zover deze blik op het werk van de afgelopen maanden in de kerkenraad. Volgende maand verder!

Wil Wendrich, scriba.

De Vrede en Verzoeningskerk (of Gedachteniskerk) van Parochie de Emmaüsgangers

Op 21 september, ter gelegenheid van de Vredesweek, was er een rondleiding in de kerk 'Vrede en Verzoening' aan de Reijerdijk in IJsselmonde. Ik ben erheen gegaan, want ik was erg benieuwd naar de monumenten in die kerk. We kregen een interessant verhaal te horen en er was heel veel te zien. Vooral de prachtige ramen (glas-in-beton) zijn indrukwekkend.

Hieronder iets over de bouw en de inrichting van de kerk.

Het Monument "aan" de Kerk "Vrede en Verzoening" aan de Reijerdijk 69 te Rotterdam-IJsselmonde herdenkt de Tweede Wereldoorlog en met name het bombardement op Rotterdam. De hoeksteen is geplaatst aan de zijde van de Bandeloodijk. en werd op 2 november 1968 (Allerzielen) aangebracht.

Feitelijk is de gehele kerk een monument ter nagedachtenis aan de Oorlog.

Toen de architecten, de heren Lelieveldt en Polgar, in 1964 de opdracht kregen behelsde die opdracht "het ontwerp van een parochiekerk met 850 zitplaatsen".

Op initiatief van pastoor P.H. van Ingen werd daarbij ook gesteld dat in de parochiekerk de mogelijkheid moest worden geboden om de slachtoffers van het bombardement van Rotterdam op 14 mei 1940 te gedenken. Voorts moest het gebouw in het teken staan van vrede en verzoening, vandaar de naam: Vrede en Verzoening kerk. De kerk werd op 14 mei 1969 officieel ingewijd door Mgr. M.A. Jansen, bisschop van Rotterdam en de Duitse kardinaal J. Dopfner.

Bij de entree van de kerk aan de Reijerdijk bevinden zich aan de binnenkant op een pilaar een tweetal teksten. Eén herinnert aan de opening: 'De inwijding werd verricht door MGR M.A. JANSEN In aanwezigheid van JULIUS KARDINAAL DOPFNER, op 14 mei 1969', en de andere herinnert aan de oorlog, en luidt: 'Treedt binnen in deze kerk opgericht ter nagedachtenis aan de gevallen en ter verzoening van allen die streven naar gerechtigheid'.

Binnen in de kerk is een pilaar te zien met daarop 14 kruizen aangebracht. Eén gouden kruis, het kruis der overwinning en dertien houten kruizen. De veertien kruizen symboliseren tezamen 14 mei, de dag van het bombardement van Rotterdam. Dit kunstwerk is van de Amsterdamse kunstenaar Willem Thijs, die ook de bijzondere glas in beton ramen en het tabernakel ontwierp.

De ruwhouten kruizen werden door de kunstenaar geblakerd in vuur om ze een harde en grove uitstraling te geven. Naast de houten kruizen heeft de kunstenaar ook 14 kruizen uitgehakt in het beton. Als het licht onder een bepaalde hoek op de houten kruizen schijnt, vormen hun schaduwen met de uitgehakte kruizen, hakenkruizen.

De glazen ramen in de kerk zijn ook ontworpen door de Amsterdamse kunstenaar Willem Thijs. Waar de oudere kerken veelal glas in lood ramen kennen, werd de Vrede en Verzoening kerk uitgerust met glas in beton ramen. Dit kenmerkt zich door (veel) dikker glas en daar waar bij glas in lood de verbindingen van lood zijn, is het hier uitgevoerd in beton.

De ramen in de dagkapel hebben als thema Oorlog en Vrede.

Op de eerste twee ramen van links staan een uiteenspattende vuurbol (oorlog, bombardement) en een wegvluchtende man en vrouw. Onder in het derde raam een weergave van stervend hout met daarop een gekruisigde figuur (liggend), symbool voor het afsterven van de vrijheid.

Uit die stervende boom groeit in het vierde raam weer een levende tak met blad. Daarop de duif met vrede-stak in de bek. Daarboven staat de bevrijde mens als de overwinnende Christus.

Onder deze figuur een oog: het nieuwe zien, verder lichtpunten (sterren). Onder in dit raam en doorlopend over het vijfde raam: een korenveld: er is weer brood, de hongerwinter is voorbij; er is weer blijheid, daarom klapprozen.

En daarboven de stralende zon, die het leven schenkt.

Tenslotte keren in het zesde raam de man en de vrouw terug, die gevluht waren voor de vuurbol. Er is vrijheid en nieuw leven, daarom het kind in het midden.

De Kerk staat dus bol van de symboliek die verwijst naar de Tweede Wereldoorlog en de slachtoffers, maar is ook een monument ter ere aan Vrede en Verzoening.

Bron: streekarchiefijsselmonde.nl

Kerstengelproject 2023

Vorig jaar, dachten we dat we nog één keer het Kerstengelproject zouden doen. Het paste zo goed bij de Kerstherberg met als thema: 'Geschenk uit de hemel.' Maar wat bleek... de engelen hadden de smaak weer te pakken en zouden graag ook dit jaar weer willen uitvliegen.

In het Activiteitenboekje staat er o.a. het volgende over:

'In de Bijbel komen engelen voor. Als boodschappers zijn zij de stem, de handen en de voeten van God. Door om te zien naar elkaar kunnen mensen engelen zijn voor elkaar. Die ervaring is in een gemeenschap heel belangrijk. Een engel zijn, dat kunt u ook, voor een gemeentelid, een buurtgenoot, een vriend of 'zomaar iemand'.

Hoe werkt het?

Elke week in de Adventstijd brengt u, anoniem, een kleine attentie bij iemand, vier weken achtereen. Uit ervaring weten we hoe bijzonder het is als iemand zoiets doet, als teken van omzien naar elkaar. Iedereen kan meedoen!

Wat wordt er van een Kerstengel verwacht?

- dat zij één keer per week op het adres / de adressen die zij krijgen een attentie door de brievenbus doen met een kaartje waarop staat: hartelijke groet van uw Kerstengel;
- dat zij anoniem werken en ongezien blijven.

Wilt u (weer) meedoen?

U kunt zich bij mij aanmelden, het liefst voor 1 november. Op **maandagmiddag 6 november** om 13.30 uur krijgen alle engelen instructie en ontvangen zij de naam en het adres voor wie zij engel zijn.

Janny (06-4001 8420)

Kerstherberg op 24 december

Ook dit jaar is de 'Kerk aan de Maas' een open herberg voor mensen van alle leeftijden uit de buurt en van de kerk. Er is 's middags een inloopprogramma met leuke mogelijkheden van ontmoeting, creativiteit en presentaties. De middagactiviteiten lopen uit op een gezamenlijke maaltijd.

Hierna volgt een half uur kerstsamenzang met bekende kerstliederen. Aansluitend is er een kerstavonddienst. Samen met de Groene Tuinkerk maken we een aantrekkelijk programma voor de Kerstherberg. In de Groene Tuinkerk wordt de kerstherberg op 23 december gehouden.

Meewerken

Het is een project van en voor ons allemaal. Wilt u meewerken aan de Kerstherberg op 24 december: daarvoor mag u zich alvast aanmelden bij Janny. Wilt u daar nog over nadenken, dat is natuurlijk ook prima. Als het programma voor de Kerstherberg vastere vormen krijgt komt er een oproepje om mee te helpen op 24 december. In de volgende Kerk aan de Maas leest u er meer over.

Sing Inn van 18 oktober

Op 18 oktober was het weer gezellig druk met allemaal zangers en zangeressen die afkwamen op een mooi programma, opgesteld door Ria en Wim en begeleid op de piano door Jan.

Ik dacht even te gaan kijken en luisteren bij de eerste Sing Inn van dit jaar.

En als je dan binnenkomt zie je dit:

Iedereen zat aan de andere kant van de plantenbakken met koffie en thee, zeer geanimeerd, met elkaar in gesprek!

Na de pauze werd het programma vervolgd.

Het thema was: 'Met een glimlach naar...' Onderverdeeld in kopjes als: de nieuwe dag; naar vrede, al raakt de actualiteit ons diep; vroeger, op kamp of club enz. afgesloten met het lied: 'Ga met God'.

De volgende Sing Inns zijn op de woensdagen 6 december, 14 februari en 24 april, om 13.30 uur.

Janny

Open huis over Digitale Veiligheid

Op **woensdag 8 november** komt Cathy van Es in ons Open Huis vertellen over digitale veiligheid. Cathy werkt bij Facet als leefstijlcoach voor het programma Ridderkerk langer gezond.

De samenleving wordt steeds meer gedigitaliseerd en dat maakt ons kwetsbaar voor online bedreigingen. Iedereen die whatsapp gebruikt of b.v. email, kan er mee te maken krijgen. Zijn we ons bewust van de risico's? Hoe kunnen we het herkennen en wat moeten we dan doen? Het is goed om op deze ochtend in een veilige omgeving ervaringen te delen.

U krijgt waardevolle tips en adviezen om uzelf te beschermen tegen digitale criminaliteit.

Aanmelden is niet nodig. Informatie: Wil Wendrich, scribe@pgbolnes.nl, 0180 487050 / 06 82066497.

Samen aan Tafel op vrijdag 17 november

DE GROENE
POLLEPEL
CATERING | KOOKSCHOOL
Genieten van gezond eten

Marianne van Wijhe
Nicolaas Beetslaan 66
2985 VH Ridderkerk
06 - 3616 8156
marianne@degroenepollepel.nl
www.degroenepollepel.nl

Op **vrijdag 17 november** is er weer een gezellige maaltijd in de grote zaal van de kerk. Het menu is nog een verrassing, maar dat het weer smullen wordt, dat staat wel vast. Ook zijn er weer hulpkrachten nodig om dit diner klaar te maken.

Het is gezellig werk en tussendoor hebben we echt ook tijd voor een kopje koffie of thee.

We gaan aan tafel om 18 uur, inloop vanaf 17.30 uur. De helpers zijn welkom vanaf 15.00 uur. Komt u ook? En brengt u iemand mee? Iedereen is welkom, graag aanmelden **uiterlijk maandag 13 november**.

De kosten: € 7,50. U kunt pinnen, graag zelfs, maar u kunt ook contant betalen.

Heeft u dieetwensen, of heeft u vervoer nodig? Geef het door, het wordt geregeld.

Tot ziens op 20 oktober!

Annemarie Tamerius, aetamerius@kpnmail.nl, tel 0180 416135 / 06 4466 8365

Wil Wendrich, scribe@pgbolnes.nl tel 0180 487050 / 06 8206 6497

Samen aan Tafel, met Tonia

Op vrijdagavond is er één keer in de maand een maaltijd in de kerk, Samen aan Tafel. Veel gemeenteleden en buurtgenoten schuiven dan aan, eerst een drankje in de hal en dan in de grote zaal aan tafel voor een heerlijk driegangendiner.

Dat diner wordt gemaakt door Marianne, de kok van cateringbedrijf De Groene Pollepel, met een groep vrijwilligers. Een van die vrijwilligers is Tonia Huijers en zij wil er wel wat over vertellen.

Tonia, hoe ben jij hier terecht gekomen?

Ik kwam al jaren geleden hier eten, samen met mijn man, toen Teun en Marianne nog kookten. Dat vonden we altijd erg gezellig. We gingen in die tijd ook eten in De Levensbron in Ridderkerk en daar zijn wij toen vrijwilliger geworden, dat was leuk om te doen. Maar dat werd moeilijk toen het met mijn man niet zo goed meer ging. Hij is in 2019 overleden. Toen stond ik er alleen voor, maar ik ging er na een tijdje toch wel weer op uit. Toen ik hoorde dat ze hier in Bolnes in een nieuwe opzet ook weer

maaltijden gingen doen, ben ik weer eens gaan kijken. En toen ik zag dat ze het met dezelfde cateraar deden, was ik verkocht, ik wou weer meedoen!

Wat is er zo leuk aan dit werk?

Alles is leuk, het voorbereiden en het samen opeten. Maar het leukste vind ik het om het eten te serveren. De gasten zitten dan rond de tafel en de vrijwilligers brengen de borden rond. Dat vind ik leuk werk, ik doe het altijd met een grapje en een welgemeend "Smakelijk eten!"

Die voorbereiding, wat houdt dat in?

Het begint al met de mail, daar komt het menu binnen, recepten met mooie plaatjes. En dan ga ik al denken: hoe zal dat smaken, hoe gaat het er in het echt uitzien?

Dan komt Marianne binnen met kratten vol en kunnen we aan de slag. Alles is vers, dus er is vaak veel groente schoon te maken. Dat doen we dan met z'n allen aan de tafel in de hal.

Soms ook kilo's aardappels om te schillen, zakken vol uien die gesneden moeten worden, ga er maar aan staan. Maar het is gezellig zo samen aan het werk te zijn. Ondertussen gaan er ook al mensen in de keuken aan de slag, die staan in grote pannen te roeren.

En Marianne houdt het overzicht en stuurt alles aan, erg knap hoe ze dat doet, ze blijft altijd vrolijk!

Vind jij koken leuk?

Ja dat is mijn hobby, altijd geweest ook. Ik kook voor mezelf elke dag vers, ook al ben ik nu

in mijn eentje. Ik besteed veel aandacht aan de smaak, ik werk graag met allerlei kruiden (*En dan laat Tonia me haar kruidenvoorraad zien, een paar laden vol met zakjes en doosjes*).

Ik hou ook erg van buiten de deur eten, ik kies altijd buitenlands en ik wil alles proeven.

Afgelopen winter was je er een tijdje niet?

Ik ben erg ziek geweest, ik kon maanden lang de deur niet uit. En ik heb het allemaal zo gemist! Ik ben zo blij dat ik nu weer naar buiten kan, mensen zien en dingen ondernemen.

Wat voor werk heb jij gedaan vroeger?

Ik heb in de zorg gewerkt, in de thuiszorg. En ik heb altijd vrijwilligerswerk gedaan, bij het Snuffelpand en bij de Zonnebloem. Ik zorg gewoon graag voor mensen.

Heb je nog een activiteit in het boekje gezien die je leuk vindt?

Ja, het Walking Dinner, ik hoop dat dat doorgaat. Ik heb me al opgegeven omdat ik wel wil koken. Maar ik wil ook graag meewandelen en bij anderen proeven wat ze gemaakt hebben, dus dat wordt nog spannend hoe dat moet. Maar ik doe zeker mee!

En zo gingen we nog wel een tijdje door, over eten en koken en alles wat erbij te pas komt. Tonia, dankjewel voor je verhaal! En natuurlijk ook een bedankje voor de vrijwilligers van Samen aan Tafel, plus kok Marianne en haar maatje Yara, en de gasten. We hopen iedereen weer te zien op vrijdag 17 november!

Wil Wendrich

Samen Sterk, een avond voor de wijkteams

Op **maandag 30 oktober** komen de wijkteams bij elkaar in de zaal van de kerk om elkaar te ontmoeten. Het bezoekwerk is belangrijk in de gemeente, aandacht voor ieders wel en wee, meeleven bij vreugde en verdriet, dat staat aan de basis van het gemeentezijn. Maar wat hebben de wijkteams zelf nodig? Is het allemaal nog te doen? Hoe zal het gaan de komende jaren? Kan het anders? Een spannend thema: Pastoraat anders.

Maar het wordt natuurlijk ook een gezellig samenzijn, er is een maaltijd en er is ook tijd om bij te praten. De wijkteams zijn inmiddels uitgenodigd en we hopen op een mooie avond, die begint om 17.00 uur, tot ongeveer 20.00 uur.

Namens het Pastoraal Team,
Wil Wendrich

Bijeenkomst Vrouwencontactgroep op 21 november

Het was fijn om elkaar weer te ontmoeten na de zomerperiode. Met een korte viering rond het thema: 'Ga je mee' startten we dit nieuwe seizoen. Volgende maand is er weer een bijeenkomst op 21 november. Connie en Gerda zetten ons dan aan het werk. We gaan iets maken, maar wat... dat blijft nog even een verrassing.

De vrouwencontactgroep start vanaf november niet meer om 14.00 uur, maar om **13.00 uur**. Rond 15.00 uur ronden we de bijeenkomst af. U bent van harte welkom.

Janny van der Voort en Gerda van der Schilt

Collectes

Datum	Bestemming	Bedrag
20-08-2023	Kerk	€ 54,35
20-08-2023	Diaconie	€ 56,10
20-08-2023	Afrika	€ 71,70
27-08-2023	Werelddiaconaat Israël	€ 61,95
27-08-2023	Diaconie	€ 53,45
27-08-2023	Mercy Ships	€ 71,85
03-09-2023	AKA	€ 72,45
03-09-2023	Kerk	€ 172,50
03-09-2023	Het Vakantiebureau	€ 103,45
10-09-2023	PKN Kinderen en Jongeren	€ 48,70
10-09-2023	Kerk	€ 46,40
10-09-2023	Het Vakantiebureau	€ 49,70
17-09-2023	Collecte in Groene Tuin Kerk voor Noodhulp in Marokko en Libië	€ 1.254,95
24-09-2023	Kerk in Actie Syrië	€ 89,35
24-09-2023	Kerk	€ 62,70
24-09-2023	Het Vakantiebureau	€ 61,51
01-10-2023	PKN Kerk en Israël	€ 71,05
01-10-2023	Diaconie Noodhulp Marokko	€ 231,25
01-10-2023	Het Vakantiebureau	€ 45,70
08-10-2023	Kerk	€ 43,35
08-10-2023	PKN Missionair werk	€ 43,85
08-10-2023	Het Vakantiebureau	€ 45,70

COLLECTES

Agenda van 28-10 t/m 24-11-2023

Zondag	29-10	Kerkdienst Avondmaal 09.30 u
Maandag	30-10	Moderamen met GTK in GTK 10.00 u
	30-10	Samen Sterk avond voor de wijkteams 17.00 u
Vrijdag	03-11	Gedenkavond 17.00-19.30 u
Zaterdag	04-11	Voedselbank 11.00 u
Zondag	05-11	Kerkdienst Dankdag 09.30 u en koffie in de grote zaal
Maandag	06-11	Diaconie in de GTK 19.45 u
	06-11	Start kerstengelen 13.30 u
	06-11	Liedboekgroep 19.30 u
Woensdag	08-11	Open Huis over veilig internet 10.00 u
Zaterdag	11-11	Lunch in Groene Tuinkerk 12.30 uur
Zondag	12-11	Kerkdienst 09.30 u
Maandag	13-11	Moderamen 19.30 u
Vrijdag	17-11	Kopij Kerk aan de Maas
	17-11	Samen aan tafel 18.00 u
Zondag	19-11	Kerkdienst 09.30 u
	19-11	Redactie Kerk aan de Maas 14.00 u
Maandag	20-11	Kerkenraad 19.30 u
Dinsdag	21-11	Vrouwencontactgroep 13.00 u
	21-11	Boekbespreking 19.30 u
Zondag	26-11	Kerkdienst Eeuwigheidszondag 09.30 u
Woensdag	29-11	PCOB: Stolpersteine 14.00 uur

Agenda

Mutaties

Overleden:

21 september 2023, Piet Hoogakker, geboren op 2 april 1934.

Ingekomen:

Marry Vlot-Versluis, Laurens Dijkveld, Huniadijk 251, app. 277, 3079 EG Rotterdam (wijk 1).

Gemeenteberichten

Meeleven

Peter van der Graaf heeft een nieuwe pacemaker gekregen en voelt zich weer prima.

Rinus Bakker was na een operatie thuisgekomen, maar kreeg complicaties waardoor hij weer opgenomen moest worden. Hij is erg ziek geweest, maar gelukkig gaat het nu beter, hij is weer thuis.

Paulien Witter-van Driel is nog in Laurens Revalidatiecentrum, maar er wordt voor haar een andere plek gezocht, waarschijnlijk een verpleeghuis. We hopen dat ze een huis vindt waar ze het naar haar zin zal hebben en wensen haar en haar familie veel sterkte.

We leven ook mee met **Gerda en Hans van der Schilt**, i.v.m. de toenemende fysieke problemen van Hans zijn er veel zorgen. We wensen beiden sterkte.

Ger Baars moet nog enkele weken verder met zijn been in het gips. Het valt niet mee om zo aan huis gebonden te zijn en we wensen Ger en Ann samen sterkte en goede moed.

Van **Geertje Wijma** zijn de afgelopen 2 weken haar zwager en haar broer overleden. Veel verdriet dus, maar gelukkig kreeg **Oenze** een goede uitslag, daar zijn Oenze en Geertje blij mee.

Bij **Henk en Judith Leentvaar** zijn veel zorgen over de gezondheid van hun beiden en hun dochter. Wij wensen ze veel sterkte en doorzettingsvermogen toe.

Met **Sjaan Blaak** gaat het nog steeds niet echt goed. Zij heeft heel veel pijn. Met heftige medicijnen met vervelende bijwerkingen gaat het heel langzaam vooruit. Anjo zorgt als geweldige mantelzorger heel goed voor haar. We wensen hen alle goeds toe en dat we ze snel weer in de kerk terugzien.

Er zijn momenteel veel gemeenteleden die zorgen hebben om familieleden. Laten we elkaar daarin steunen, een kaartje of een belletje kan al zoveel betekenen.

De adressen en telefoonnummers staan in de ledenlijst. Zij zullen het op prijs stellen!

Een leuk bericht: **Diny Verwijs-Munter** is voor de 2^e keer overgrootmoeder geworden, want **Sandra en Gilbert** kregen een kleindochter, Naelani, dochter van Britney. Allemaal van harte gefeliciteerd met haar geboorte!

Ria Keijzer-Meeuwse is een paar weken geleden geopereerd, ze is aan het herstellen. Fijn dat het weer goed gaat, Ria. We zijn blij je weer te zien in Bolnes!

Bedankt

Voor de vele felicitaties in de vorm van telefoontjes, e-mails, kaarten en bloemen voor ons 50-jarig huwelijksjubileum willen wij jullie van harte dankzeggen. We hebben door jullie reacties de bijzondere warmte van onze gemeente van nabij gevoeld.

Truus en Jan Luijendijk

Bedankt

Graag willen wij iedereen bedanken voor de belangstelling na het overlijden van onze vader Piet Hoogakker. Een kaartje, een handdruk, een appje, een bezoekje. Teveel om een ieder persoonlijk te bedanken. Wij hebben de belangstelling vanuit jullie kerk als een "warme deken" ervaren.

Het afgelopen jaar was een moeilijk jaar voor Piet. Hij heeft meerdere malen aangegeven de belangstelling, in welke vorm dan ook, vanuit de kerk als zeer warm te hebben ervaren en we kunnen uit zijn naam dan ook zeggen: HARTELIJK DANK.

Hartelijke groet namens alle kinderen, klein- en achterkleinkinderen van Piet,
Cristine Ruinard- Hoogakker

Bedankt

Hartelijk dank, wij werden aangenaam verrast door de vele kaarten bloemen en felicitaties die we voor ons 50-jarig huwelijk mochten ontvangen. We genieten er van.

Ad en Joke Ruinard.

Bedankt

Sinds kort heb ik mij laten inschrijven als lid van de PG Bolnes. Ik voel dit als een warme gemeente, waarvan ik al zo veel lieve kaartjes en aandacht heb gekregen, daar wil ik graag bij horen. Ik lees iedere keer weer met veel plezier het kerkblad en voel mij er echt al thuis. Heel veel dank hiervoor.

Marry Vlot

Bedankt

Marry Loch bedankt voor de bloemen en het bezoek van Anja en Peter van der Graaf en Sophia de Lijster ter gelegenheid van haar 97^e verjaardag.

Verjaardagen

Oktober

- 28 Sander Geelhoed
- 29 Lilou Mees van der Pijl

November

- 1 Arja van Wingerden-v.d. Zwan
- 3 Diny Sahulata-Biesbroek
- 6 Paula Schlüsselburg-Lodder
- 6 Jopie Schop-Groeneveld
- 6 Cor van Krimpen
- 8 Yvonne van de Graaf - Bakker
- 10 Anjo Blaak
- 13 Winy van der Pijl-Oosterhuis
- 21 Nel Tamerius-Schop
- 22 Alwin van der Pijl
- 24 Geertje Wijma-v.d. Molen

Bloemen van de kerk

De bloemen van de kerk zijn de afgelopen weken, als groet, felicitatie en bemoediging namens ons allen, gegaan naar:

- 24 september: Joke en Ad Ruinard, Truus en Jan Luijendijk
- 1 oktober: Gerda de Heer - van Kampen
- 8 oktober: Paulien Witter
- 15 oktober: Wil Ophof – Assenberg van Eijnsden
- 22 oktober: Henk en Judith Leentvaar

Wij gedenken Piet Hoogakker

Op 21 september is ons gemeentelid Pieter Hoogakker overleden. Piet is 91 jaar geworden. Piet is een groot deel van zijn leven lid geweest van onze gemeente. Trouw als hij was zat hij elke zondag steevast op hetzelfde plekje: rechterzijbeuk, links vooraan, achter de kerkenraad. Hij vond het heel moeilijk als hij niet naar de kerk kon komen, dan was het geen zondag voor hem. De kerkdienst en de koffie na de diensten maakten voor hem de zondag.

Toen Piet en len verhuisden naar H.I. Ambacht bleven zij lid van onze gemeente. Na het overlijden van len in 2016 bleef hij bij ons kerken. Graag boden wij hem een mooie plaats voor zijn auto op het kerkpad. In de bank was er altijd wel iemand die voor Piet een rechterhand wilde zijn.

Piet en len hebben veel voor onze kerk betekend. Jarenlang was de zolder van hun woning aan de Natalstraat 8 de plek waar ons kerkblad **Kerk aan de Maas** door len werd getypt en door Piet werd gereproduceerd. Zo vervulden zij samen een cruciale, samenbindende rol in de communicatie binnen onze gemeente.

Piet was een bescheiden, aimabele man en geliefd bij veel gemeenteleden. Hij was belangstellend en genoot van zijn vriendschappen die hij zelf heel lang actief heeft kunnen onderhouden. Met zijn vrienden heeft hij naast de gezellige huis-, tuin- en keukengesprekken, mooie ontroerende momenten beleefd.

Piet was een krachtige man die zijn ziekte zonder klagen heeft gedragen. Sterker nog, hij was vaak meer bezorgd om anderen die ziek waren.

Omdat zijn gezondheid de laatste jaren steeds slechter werd woonde Piet de laatste tijd in de Blijde Borgh in H.I. Ambacht. Zijn mooi gelegen kamer daar noemde hij met enige humor: zijn kasteel. Maar zei hij er dan direct achteraan: maar dit is nog niet mijn thuis. Dat lag nog in de toekomst. Daarmee bedoelde Piet zijn thuiskomen bij God. Daarin had hij een groot vertrouwen. Piet was klaar om te gaan, vol vertrouwen op God.

Op 27 september hebben we tijdens de dankdienst voor zijn leven, afscheid genomen van Piet. Kinderen en kleinkinderen van Piet hebben daar met hun persoonlijke woorden en beelden een warme kleur aan gegeven. De pastor van de Blijde Borgh heeft de dienst - waarin woorden uit Psalm 43 centraal stonden - geleid. Piet vertrouwde erop dat hij "op zou gaan naar Gods altaren". Licht en Waarheid, andere woorden uit deze Psalm hebben Piet als gidsen op zijn pad begeleid. Het licht van de regenboog als teken van trouw, belofte van Boven, een knipoog van God.

Waarheid, dat je ook kunt vertalen met trouw: wat God zegt, daar kun je van op aan. Piet heeft geleefd uit de beloftes van Gods trouw.

Piet zal gemist worden in de kring van zijn gezin en familie. We wensen dat de mooie herinneringen aan jullie vader, opa en opi, jullie tot troost mogen zijn.

Ook in de kring van onze gemeente zullen we Piet missen.

Sophia, Jan en Carla

Berichten van de diaconie

Om alvast te noteren in uw agenda...

Op **zaterdag 11 november** organiseren de beide diaconieën een gezellige gezamenlijke lunch in de Groene Tuinkerker voor alle gemeenteleden. We hopen op een gezellig samenzijn. Van harte welkom!

Inloop vanaf 12 uur, de lunch begint om 12.30 uur.

Opgeven uiterlijk 5 november bij Arja van Wingerden en Marjan Geelhoed, ook als u vervoer nodig heeft.

Op **woensdag 12 december** is er de kerstviering samen met de gemeeneteleden van de Christus is Koningkerk in Slikkerveer. Opgeven vóór 5 december bij Arja van Wingerden of Marjan Geelhoed.

Ook vervoer kan geregeld worden. Inloop 14.45 uur, aanvang 15 uur.

Opbrengst van de collectes

Afrika: noodhulp en rampenpreventie in Ethiopie

Van zondag 2 juli t/m zondag 20 augustus was de derde collecte bestemd voor bovengenoemd doel. De totale opbrengst bedraagt € 715,47. Een prachtig bedrag waar we erg blij mee zijn! Alle gulle gevers; hartelijk bedankt!

Vakanties met aandacht in Nederland

Het Vakantiebureau: Van 3 september t/m 8 oktober was de derde collecte bestemd voor bovengenoemd doel. De totale opbrengst bedraagt € 326,61. Een mooi bedrag, waarvoor hartelijk dank!

Collecte van 17 september in de Groene Tuinkerker

Op die zondag waren veel van onze gemeenteleden in de Groene Tuinkerker aanwezig. De opbrengst van de collecte voor Noodhulp aan Marokko en Libië bedraagt € 404,95. In de weken daarna is er ook nog een bedrag van € 850,- aan giften binnengekomen. Totaal dus € 1.254,95.

De collectedoelen in de komende weken:

Zondag 29 oktober: Werelddiaconaat Indonesië

De lokale kerkgemeenschappen op Papoea, Indonesië, spelen een belangrijke rol in de samenleving, vooral in de vaak afgelegen gebieden waar onderwijs en gezondheidszorg slecht functioneren. Veel vrouwen nemen sociale en pastorale taken op zich. Kerk in Actie ondersteunt de kerk op Papoea in het toerusten van vrouwen voor deze taken. Zij kunnen een diaconale of maatschappelijke training, een alfabetiseringscursus of naailes volgen. Ook geeft de kerk vrouwen via een voedingsprogramma voorlichting over gezonde voeding.

De 3^e collecte is deze zondag voor **Mercy Ships**, dit is het vaste 3^e collecte-doel bij de Avondmaalszondagen.

Zondag 5 november (Dankdag): Zending Colombia

Het jarenlange gewapende conflict in Colombia heeft miljoenen mensen getraumatiseerd en verjaagd van hun vertrouwde plek. In deze context moeten predikanten hun werk doen. Wat betekent dit voor hun pastorale en diaconale taak?

In 2022 is Jeannet Bierman namens Kerk in Actie uitgezonden als docent praktische theologie. Met haar studenten onderzoekt ze wat er leeft in samenleving én kerk. Ze rust deze toekomstige predikanten toe om straks met hun gemeenteleden om te zien naar anderen.

**kerk
in actie**

Zondag 12 november: Binnenlands diaconaat

Volgens schattingen leven er in Nederland 30.000 migranten zonder verblijfsvergunning. Velen van hen zijn arbeidsmigranten, anderen zijn na een mislukte asielpcedure in Nederland gebleven, omdat ze niet meer terug kunnen.

Mensen zonder papieren in Nederland mogen niet werken en hebben geen recht op sociale voorzieningen. Onder hen zijn ook minderjarigen.

Kerk in Actie ondersteunt kerkelijke initiatieven die ongedocumenteerden helpen met advies en scholing, zodat ze perspectief krijgen op hun leven.

Zondag 26 november (Eeuwigheidszondag): PKN Pastoraat in Nederland

Pastoraat is iemand op zo'n manier zorg en aandacht geven dat hij of zij iets ervaart van geloof, hoop en liefde. Juist voor mensen die niet (meer) naar de kerk kunnen komen, is pastoraat belangrijk.

De Protestantse Kerk ondersteunt allerlei vormen van pastoraat buiten de kerk, zoals bijvoorbeeld verpleeghuispastoraat.

Voor mensen in verpleeghuizen is de eindigheid van het leven een belangrijk thema. Een luisterend oor, en de juiste woorden van troost en bemoediging zijn op deze plek onmisbaar.

De derde collecte

Creatieve projecten voor kinderen en jongeren met een 'rugzakje' in Mexico

Van 15 oktober t/m 26 november is de 3^e collecte bestemd voor de creatieve projecten voor kinderen en jongeren in Mexico, onder leiding van Nellie Markus.

We collecteren voor kwetsbare kinderen in Mexico. Het gaat om het mogelijk maken van creatieve projecten zoals het schrijven en opvoeren van theaterstukken, dansen, schilderen van decorstukken en zingen. Het is een project van WereldOuders, een organisatie die werkt aan ondersteuning en persoonlijke ontwikkeling van kwetsbare kinderen en gezinnen in Latijns Amerika. Ze krijgen de aandacht en de ondersteuning die bij hen past. De aanpak is gestoeld op vier pijlers: een veilig thuis, gezondheid, educatie en zelfstandigheid. Door een sociaal vangnet te bieden en tegelijkertijd te bouwen aan het zelfvertrouwen van de kinderen, krijgen ze weer toekomstperspectief.

De diaconie beveelt dit collectiedoel van harte bij u aan.

Voedselbank en Dankdag

Op zaterdag 4 november kunt u weer producten inleveren voor de Voedselbank. Gevraagd worden: koffie, thee, melk, suiker, iets van houdbare worst/kaas, kruidnootjes, kleine schoenchocolade-letters/banketstaaf en verder alles wat houdbaar is. U kunt alles inleveren tussen 11 uur en 12 uur bij de ingang van ons kerkgebouw.

Namens de diaconie en vooral namens de mensen die het zo hard nodig hebben: hartelijk dank.

Vanwege **Dankdag (zondag 5 november)** vragen wij om die zaterdag ook fruit mee te nemen, graag appels, sinaasappels, mandarijnen, peren, etc. maar liefst **geen zacht fruit**.

Dit gaat dan maandag ook naar de Voedselbank.

Marjan Geelhoed & Arja van Wingerden

Meditatie

Herfst.....één van de 4 seizoenen in het jaar. De herfst is ook wel het seizoen van verval en afbraak.

Maar nu genieten we nog van de mooie nadagen. Het zonnetje op je gezicht. De frisse wind door je haren.

Toch weten we heel goed dat de herfst en de winter voor de deur staan. De tijd van herfststormen, regenbuien, kapotgewaaide paraplu's, koude tenen en vingers komt heus wel.

De bomen hebben nu nog hun bladrijke tooi. Maar binnenkort zullen de bladeren tollend in de wind door de straten gaan. De bomen en struiken blijven dan berooid achter. Hun kale takken en stammen zwiepend in de wind. En daarna, met misschien wel een ouderwets koude winter, zijn ze verstard door de vorst. Hun takken priemend in de lucht. Het leven in de natuur is dan ver te zoeken. Niet meer zichtbaar.

Ook het menselijk leven heeft te maken met stormen en kou. Het leven kan de mens soms zo murw beuken, dat het moeilijk is om overeind te komen, laat staan om rechtop te blijven staan. Of koud aanvoelen, als kilte, die in het menselijk leven zoveel lam legt. Relaties bekoelen, of worden zelfs als verdorde takken afgebroken.

Zelfs in ons geloof kan de relatie met God als een van de seizoenen ervaren worden. Het zou kunnen zijn dat de relatie met God is als een herfststorm. Dat je je alleen aan je lot overgelaten voelt, gebeukt door de wind. Waar is de beschutting waar je je achter kunt verschuilen? Waar is het teken van leven waardoor je weer hoop hebt?

Ook in de bijbel vinden we daar verhalen over. Ik denk aan Job die zoveel verloren heeft. Simon Petrus die zijn meester verloochende, en zelfs verloor.

Jezus, die door de stormen van het menselijk leven heen is gegaan. En zijn leven daarvoor

Maar deze mensen hebben ons ook laten zien dat het toch weer lente wordt. God ging altijd weer met hen mee. Hij verwarmde hen met zijn liefde, toen het moeilijk was. Ze gingen door donkere dagen, maar uiteindelijk gloorde voor hen het licht.

En wij mogen ons daar aan vast houden. De donkere dagen staan voor ons. Met stormen en kou. Maar we weten, uiteindelijk wordt het weer lente. Het leven, nu diep weggedoken, komt weer tevoorschijn. En wanneer je straks goed kijkt naar de kale takken zie je de belofte van nieuw leven al. Knoppen, nu nog verstopt in de takken, o zo pril, maar een belofte van nieuw leven, niet tegen te houden!

Mooi verwoord in het onderstaande gedicht.

Herfst

Bladeren die dwarrelen en dansen, heen en weer
ze ritselen en fluisteren de naam van onze Heer.

Ze danken Hem voor 't leven dat Hij aan hen gaf
voor kleuren en voor schoonheid die er in hen was.

Voor het wisselen der seizoenen, voor het komen en het gaan
voor de schoot van moeder aarde waar ze weer tot stof vergaan.

Voor het ontstaan van wéér nieuw leven uit wat dor leek, droog en dood
voor die hoop aan ons gegeven. O mijn God, wat bent U groot!

Henrietta van Gosliga, Redactie Lichtkring, Protestantse Gemeente Alphen aan de Rijn

Een lied voor de herfst

Op bladzijde 1 ziet u lied 712 staan. Dit zegt het Liedboekcompendium erover:

Lied 712 - Het jaar neigt zich tot stille groet

Dit is een eenvoudig lied van Jan Willem Schulte Nordholt (1920-1995), bestemd voor de herfsttijd, in het bijzonder de dankdag voor het gewas of de zondag waarop de oogstdankdienst wordt gevierd. Het is klankrijke poëzie: 'Het jaar neigt zich tot stille groet, / het rijpte een zomer lang tot zin, / nu in de herfst houdt het zich in...' (strofe 1).

De volgende strofen vertellen dat onze dankbaarheid verantwoordelijkheid betekent in diaconale zin: 'Wij doen of het het onze is / wat God ons geeft. Of aan 't gemis/der naasten wij niet schuldig zijn.' (strofe 2).

De derde en vierde strofe benoemen de tegenstelling tussen de honger die de wereld rondgaat en wij die God voor overvloed danken: '... dat de hand toch doet/wat wordt beleden met de mond, // en niet meer neemt, maar voluit geeft/aan alle mensen in de nood...', zoals God zichzelf heeft gegeven in brood dat wordt gedeeld, brood dat leeft.

Auteur: Pieter Endedijk

Natuur en Hymnen

In het eerste couplet klinkt volop de grote liefde voor de natuur door die Jan Willem Schulte Nordholt in zijn jeugd ontwikkelde. In fraai gekozen bewoordingen en metaforen wordt bezongen dat de zomer, de rijpingstijd, voltooid is en dat de oogst getuigt van Gods goedheid. De uitbundigheid van de zomer verstilt in de herfst, waarin korenhalmen, fruitboomtakken zwaar doorbuigen (vergelijk 'zich neigen') vanwege de oogst. Ook de liefde voor de natuur blijkt regelmatig uit zijn liederen.

De liefde voor de natuur is bij Schulte Nordholt direct verbonden met zijn Godsgeloof. Dat heeft hij onder meer gemeen met veel vroegchristelijke en middeleeuwse hymnen, waar natuurverschijnselen vaak aanleiding zijn voor godsdienstige bespiegelingen. Schulte Nordholt heeft zich intensief met hymnen beziggehouden.

Oogst – diaconie – avondmaal

Het idyllische plaatje dat in de eerste strofe getekend wordt, wordt in het tweede couplet ruw verstoord. Dit gebeurt niet alleen inhoudelijk, maar ook door het taalgebruik: onverbloemd, zonder omhaal van woorden en mooie metaforen wordt een andere, tegengestelde werkelijkheid beschreven. Bij de grootheid van de natuur, ook in de betekenis dat zij de glorie van God verkondigt (vergelijk bijvoorbeeld Psalm 19), zijn mensen slechts 'klein' te noemen; in al het goede dat de aarde geeft, (h)erkennen zij de Gever niet en evenmin zorgen zij dat de naasten delen in de oogst die God geeft.

Couplet 3 borduurt op dat laatste voort: terwijl wij danken voor de overvloed, is er over de hele wereld hongersnood. Dit besef leidt in de derde strofe ertoe dat het lied overgaat in een gebed. Wat beleden wordt met de mond, casu quo het danken voor Gods gaven, moet ook in daden geuit worden: de hand moet niet meer nemen, maar voluit geven aan alle mensen in nood. Het is de radicaliteit waarover het evangelie spreekt: 'Als je volmaakt wilt zijn, ga dan naar huis, verkoop alles wat je bezit en geef de opbrengst aan de armen; dan zul je een schat in de hemel bezitten' (Matteüs 19,21; vergelijk Marcus 10,21; Lucas 18,22 en Handelingen 20,35).

Aan het slot van het lied (strofe 4) wordt verwezen naar de Heer die zichzelf in de dood heeft uitgedeeld om leven te geven. Fraai

is het besluit van het lied: 'o brood dat leeft'. Deze woorden roepen talrijke associaties en Bijbelse beelden op: natuurlijk allereerst dat Christus zichzelf het hemelse brood noemt dat uit de hemel neergedaald is en dat de wereld het leven geeft (Johannes 6,33).

Maar doordat in het slot van het lied het brood en de dood in één adem genoemd worden, klinkt ook 1 Korintiërs 15 mee over de graankorrel die eerst gezaaid moet worden voordat hij leven voortbrengt

(15,37). En natuurlijk komt met de woorden 'o brood dat leeft' het avondmaal(sbrood) in beeld. Dat brood is niet alleen teken van Christus' gebroken lichaam, maar ook van de onderlinge gemeenschap die aan het avondmaal zichtbaar wordt: 'Omdat het één brood is zijn wij, hoewel met velen, één lichaam, want wij hebben allen deel aan dat ene brood' (1 Korintiërs 10,17).

Woordzoeker herfst

L	N	N	K	T	E	L	O	S	O	M	R	O	D	I	W
B	C	O	M	H	U	D	E	D	B	W	B	O	T	J	W
L	O	V	C	B	E	B	L	F	E	L	S	I	I	V	M
N	E	O	D	E	N	N	E	N	A	P	P	E	L	Q	O
E	F	K	M	U	H	H	P	A	R	H	N	S	L	N	O
T	E	E	I	K	E	L	D	O	P	J	E	D	R	J	D
S	H	R	N	E	O	J	F	H	O	C	A	O	E	R	U
P	E	O	S	N	E	N	E	O	P	M	O	P	N	L	T
I	K	E	J	N	A	T	S	A	K	H	D	E	P	S	R
N	S	H	C	O	G	S	I	O	K	U	R	A	S	O	B
N	L	Y	D	O	D	S	N	E	G	E	R	E	A	R	N
E	L	E	O	T	S	N	E	D	D	A	P	E	I	M	V
N	K	I	L	J	P	O	M	A	P	T	S	F	R	E	H
W	N	N	Y	E	A	O	L	L	E	A	F	S	N	L	W
E	A	C	Y	D	G	B	X	P	I	S	M	K	P	C	F
B	M	S	R	D	O	E	T	G	I	P	K	I	O	L	A

- boom
- eikel
- kastanje
- paddenstoel
- herfst
- paraplu
- regen
- beukenootje
- dennenappel
- blaadje
- eekhoorn
- bladeren
- spinnenweb
- egel
- bos
- pompoensoep
- eikeldopje

De betekenis van Stolpersteine

Stolpersteine, ofwel Struikelstenen, is een project dat is opgezet door de Duitse kunstenaar Gunter Denig. De eerste steen werd geplaatst op 16 december 1992 in Keulen, voor het stadhuis.

In Ridderkerk werden op 22 februari 2016 vier Stolpersteine geplaatst in de Damstraat in Oostendam. Later werden er nog vier aan toegevoegd.

Maar wat is de betekenis van deze stenen? Waarom liggen ze specifiek voor de woonhuizen van mensen die door de nazi's zijn verdreven, gedeporteerd en gedood?

Op die vragen geeft drs. Kees Weltevrede antwoord. Hij is historicus en lid van de werkgroep Stolpersteine in Dordrecht, op **29 november** antwoord. Hij geeft dan een lezing op uitnodiging van PCOB Ridderkerk in de Christus is Koningkerk, Juliana van Stolbergstraat 44 in Slikkerveer.

Aanvang 14.00 uur. Zaal open 13.30 uur. Ook niet-leden zijn van harte welkom. De toegang is gratis. Wel wordt een bijdrage gevraagd voor koffie en thee.

Zondagavondzang in de Bethelkerk in Zwijndrecht

Het Bethelkerkkoor nodigt u uit voor de zondagavondzang op zondag 19 november om 19.30 uur in de Bethelkerk aan de Rotterdamseweg 73 te Zwijndrecht.

Hoewel het kerkelijk jaar nog niet ten einde is willen wij in deze zondagavondzang met zang en orgel hen herdenken die ons zijn voorgegaan. We openen met het lied 'Voor alle heiligen in de heerlijkheid' gevolgd door 'Hij die gesproken heeft'. Ook zingen we 'Wat vlied' of bezwijk' getrouw is mijn God'. Het koor zingt o.a. de liederen: 'Toewijding' en 'Er is een God die hoort'. We sluiten de avond af met het lied 'Als 't bazuingeschal der Heren klinkt'.

De toegang is gratis, wel is er aan de uitgang een collecte voor de onkosten. Alle informatie over de zondagavondzang en over ons koor vindt u ook op www.bethelkerkkoor.nl.

Graag tot ziens in de Bethelkerk.

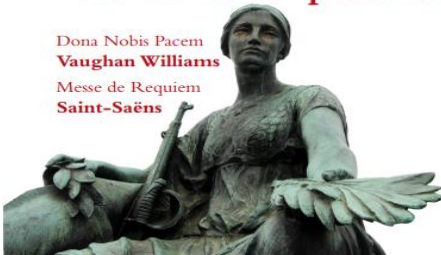
Namens het Bethelkerkkoor Zwijndrecht, Ries Knook

Concert in de Augustijnenkerk Dordrecht

Muzikaal pleidooi voor vrede

"We looked for peace ..."

Dona Nobis Pacem
Vaughan Williams
Messe de Requiem
Saint-Saëns

Op vrijdagavond 3 november voert Merwe's Oratorium-vereniging haar najaarsconcert uit met o.a. Dona Nobis Pacem van Ralph Vaughan Williams in de Augustijnenkerk.

Deze Engelse componist schreef dit werk in 1936 met de herinnering aan de 1^e Wereldoorlog (waarin hij zelf aan het front had gestaan) en uit vrees voor de volgende.

Het is een indringend en imposant muzikaal pleidooi voor vrede, uitgevoerd door koor, orkest en solisten.

Naast dit bijzondere en zeer actuele werk wordt ook de Messe de Requiem van Camille Saint-Saëns uitgevoerd. De uitvoerenden tijdens dit concert zijn naast MOV, sopraan Petra Stoute, Florieke Beelen (alt), Leon van Liere (tenor) en David Visser (bas/bariton) en het Dordrechts Kamerorkest. Het geheel staat onder muzikale leiding van dirigent Gilles Michels.

Het concert vindt plaats in de Augustijnenkerk (Voorstraat 216) in Dordrecht en start om 20.00 uur (zaal open vanaf 19.30 uur). Kaarten voor dit concert via de website www.oratoriumdordrecht.nl, via kaartverkoop@oratoriumdordrecht.nl., of – indien nog beschikbaar – aan de zaal. De kaarten kosten in de voorverkoop € 28,- en aan de zaal € 30,-

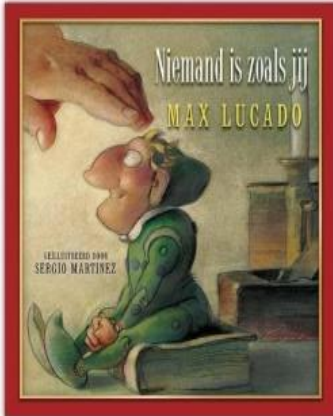
Christi Bartelink – Van den Dool

JOP

Op 5 november is het Dankdag, een bijzondere zondag. We danken God voor alles wat we hebben: eten, drinken, gezondheid en veel meer. Daar zijn we blij om, maar we kunnen ook anderen blij maken. Deze zondag mag iedereen fruit meenemen naar de kerk. Dat fruit wordt in de week erna uitgedeeld aan mensen die bij de Voedselbank hun boodschappen doen. We hopen dat zij ook blij zijn als ze dit fruit mee mogen nemen naar huis. Nemen jullie ook fruit mee als je naar de kerk en nevendienst komt?

Gezinsontmoeting van 8 oktober

Het verhaal van de Nerflanders werd verteld: De Nerflanders (gemaakt van hout) deden elke dag hetzelfde: ze gaven elkaar stickers. De Nerflanders die er mooi uitzagen, met glad hout en glanzende verf, kregen altijd gouden sterren. Ook zij die iets heel goed konden, kregen sterren. Maar de Nerflanders die weinig bijzonders konden, of van wie het hout beschadigd was, kregen grijze stippen. Daar werden ze niet blij van. Ook Wout kreeg grijze stippen.

Tot hij Lucia tegenkwam, zij had helemaal geen stippen. Wout vroeg hoe dat kwam. Zij stuurde hem naar de houtbewerker en die leerde hem: je bent bijzonder om wie je bent, zonder voorwaarden! Toen Wout dat geleerd had vielen de grijze stippen een voor een van hem af.

Iedereen is uniek, je mag er zijn zoals je bent. Na de viering werden de kinderen een zegen toegezongen, een mooi moment.

Elk kind kreeg een foto van zichzelf, kon een fotolijstje versieren en de foto daar in doen. Spiegeltjes werden gemaakt, je mag je zelf er in bewonderen en je kon een pollepel (houten pop) aankleden met stofjes en garens. Na een heerlijke maaltijd ging iedereen naar huis met een peer waar een kaartje aan hing met de tekst: Je bent een toffe peer!

Zondag 26 november is het Eeuwigheidszondag. In deze kerkdienst noemen we de namen van gemeenteleden die in dit jaar zijn gestorven. Maar we denken ook aan iedereen die eerder gestorven is en die we missen. In de kerk kan je dan ook een kaarsje branden. Er is ook nevendienst!

En om alvast in de agenda te zetten de datum van de volgende Gezinsontmoeting: 17 december. Dan vieren we Kerst. De precieze tijd is nog niet bekend, maar zo rond half vier ben je welkom in de Levensbron. In de volgende Kerk aan de Maas zetten we het hele programma met de goede tijden.

Femke en Janny

De leukste bladzijde

Houd jij ook zo van de herfst? De prachtige kleuren van de bladeren, het vallen van de bladeren, de plassen op straat waar je heerlijk in kunt stampen, het opgooien van de bladeren of het schoppen door een hoop bladeren, het kijken naar paddenstoelen, uitwaaien als het stormt? Je weet vast zelf nog meer te verzinnen! En als je dan weer binnen bent heb je vast zin in iets warm: warme chocolademelk bijvoorbeeld of een lekkere kop soep.

Gnocchisoep voor 2 personen

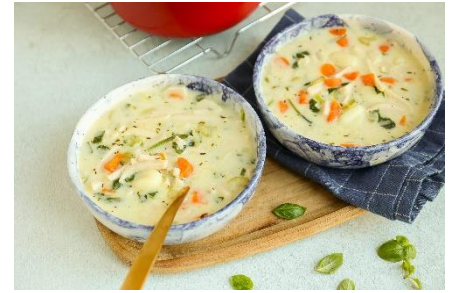
Nodig: 25 gr gnocchi, 150 gr gerookte kipstukjes, 150 gr wortel, 50 gr verse spinazie, 1 stengel bleekselderij, 1 ui, 2 tenen knoflook, 700 ml kippenbouillon, 100 ml ongeklepte slagroom, 1 tl tijm, snufje zout en peper.

Klaarmaken: Snipper de ui, snijd de knoflook en spinazie fijn, de wortel en bleekselderij in kleine stukjes.

Doe een scheutje olie in een (soep)pan en fruit de ui en knoflook aan en bak ondertussen de wortel en bleekselderij mee.

Doe dan de kip, bouillon, tijm, zout en peper erbij. Breng aan de kook en voeg dan de gnocchi toe.

Laat 15 minuten zachtjes pruttelen en roer dan de spinazie en slagroom erdoor. Na ongeveer 2-3 minuten kan het vuur uit en kun je de soep serveren. Lekker met een kaasbroodje. (Bron: *lekkersimpel.nl*)

Een egel in je tuin

In de herfst eten egels zich vol met alles dat ze kunnen vinden: slakken, regenwormen, vruchten en paddenstoelen. Zodra het kouder wordt zoeken egels een rustig plekje waar ze veilig in winterslaap gaan. Egels slapen niet de hele winter. In zachte winters zijn er nog insecten en slakken te vinden en verlaten ze hun winterhol om op rooftocht te gaan. Help de egel om een warm plekje te vinden voor zijn winterslaap.

Veeg de bladeren en takjes in je tuin bij elkaar en maak er een hoopje van onder een struik of heg. Zo maak je een beschut plekje waar egels hun winterslaap kunnen houden. Ook in een composthoop of stapel boomstammetjes duiken egels graag weg voor hun dagelijkse dutje en winterslaap. Als je een paar grote tuintegels over hebt, kun je hier ook een prima slaapplek voor egels van maken. Leg wat oude bladeren in het egelhuis, dat slaapt wat lekkerder!

Zorg voor een smalle ingang (tegen insluipers) en zet het huisje bij een schutting. (Bron: *natuurmonumenten*)

Mopjes

Twee boeren zijn tegen elkaar aan het opscheppen. Zegt de ene boer tegen de andere boer: "Als ik met mijn tractor om mijn akker heen moet rijden dan ben ik twee dagen aan het rijden."

Zegt de andere boer: "Ja, zo'n tractor heb ik ook gehad, maar nu heb ik gelukkig een nieuwe."

Twee kaarsen staan romantisch op een tafeltje te branden. Zegt de ene kaars tegen de andere: "Zullen we samen uitgaan?"

Rechter: "Beste man, drie jaar geleden heb ik u ook al veroordeeld voor het stelen van een winterjas!"

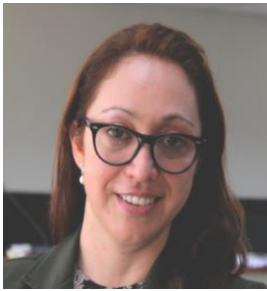
Dief: "Tja, zo'n jas gaat niet eeuwig mee..."

"Kan een kangoeroe volgens jou hoger springen dan de Eiffeltoren in Parijs?" vraagt Jitte. Waarop Marthe antwoordt: "Tuurlijk niet!" "Tuurlijk wel", zegt Jitte. "De Eiffeltoren kan helemaal niet springen!"

Bas, Tom, Merel en Anita gaan een gezelschapspelletje spelen. Bas pakt de dobbelsteen en gooit hem tegen het plafond. "Waarom doe je dat nou", vraagt Merel. "Nou", zegt Bas: "Wie het hoogste gooit mag toch beginnen?"

Veel plezier weer met deze bladzijden, Femke en Janny

Een kaart voor Amnesty

In Guatemala werd Jurist Virginia Laparra op 16 december 2022 veroordeeld tot 4 jaar celstraf voor 'machtsmisbruik', alleen omdat zij zich bezighoudt met het tegengaan van corruptiezaken. Ze zat 5 maanden lang, 23 uur per dag, opgesloten in een kleine cel zonder ramen. Laparra werkt als openbaar aanklager voor een kantoor dat in 2008 werd opgericht om de grootschalige corruptie in Guatemala tegen te gaan. Veel medewerkers van dat kantoor worden voortdurend gehinderd in hun werk. Het proces tegen Laparra zat vol onregelmatigheden en zonder enig bewijs. Ze is hoogstwaarschijnlijk alleen aangeklaagd om haar de mond te snoeren. Stuur een kaart, zodat Virginia weet dat jij haar steunt.

Tips

- Neem geen politieke of religieuze standpunten in.
- Schrijf in het Engels of in het Spaans.
- Stuur boekenleggers met persoonlijke boodschappen erin. Virginia is gek op lezen.
- Schrijf hier geen retouradres.

Voorbeeldgroet

"Dear Virginia, I support your struggle for Justice. Keep on going strong!"

Adres

Familia Cetina Paz
Colonia Bran, 2da avenida 1-35
Zona 3
Ciudad de Guatemala
GUATEMALA

Hartelijk dank,
Arja van Wingerden, diaconie, Wil Wendrich, Amnesty Ridderkerk

Advertentie

The advertisement features a circular logo on the left with a dandelion and the text 'Els de Zanger Uitvaartbegeleiding' and 'inspiratie voor uw uitvaart'. To the right are two photographs of women. Below the images is the headline 'Begeleiding bij een uniek afscheid'. At the bottom, a dark blue bar contains the website 'www.elsdezanger.nl', the phone number '06 - 57 44 78 42', and a small circular logo with the text 'Diensten voor familie bij afscheidverzoeken'.

Contactpersonen Protestantse Gemeente te Bolnes

Pastor / Kerkelijk werker	Vacant	
Voorzitter Kerkenraad	Dhr. H.P. (Henk) den Breejen e-mail: voorzitter@pgbolnes.nl	010-4790357
Scriba	Mw. W. (Wil) Wendrich e-mail: scriba@pgbolnes.nl	0180-487050
Voorzitter C.v.K.	Dhr. J. (Jan) Luijendijk	0180-416731
Penningmeester C.v.K.	Dhr. J. (Joost) Trouw e-mail: jtrouw@hetnet.nl	0180-415062
Voorzitter Diaconie	Mw. M. (Marjon) Koers - Hoogendijk e-mail: marjonhoogendijk@hotmail.com	06-22319542
Penningmeester Diaconie	Mw. M. (Marit) Leertouwer-Luijendijk e-mail: maritleertouwer@hotmail.com	0180-416546 06-27212389
Contactpersoon W.E.D.	Mw. J. (Janny) van der Voort e-mail: vandervoortromeijn@gmail.com	0180-414101
Jeugd	Mw. J. (Janny) van der Voort e-mail: vandervoortromeijn@gmail.com	0180-414101
Kerk en Israël	Dhr. P. (Peter) van der Graaf	0180-413859
Coördinator zalenverhuur	Mw. M. (Marit) Leertouwer-Luijendijk e-mail: beheer@pgbolnes.nl	0180-416546 06-27212389
Kerk aan de Maas	Dhr. B. (Bas) Geelhoed e-mail: basgeelhoed52@gmail.com	0180-413552
Ouderenvervoer en Preekvoorziening	Mw. T. (Truus) Luijendijk e-mail: truusluijendijk@hotmail.com	0180-416731
Contactpersoon Beeld & Geluid	Dhr. R. (Rob) Stegman e-mail: beamerteam.pgbolnes@gmail.com	06-28142718
Coördinatie koster en Kerkelijk Bureau	Mw. W. (Winy) van der Pijl e-mail: winyvanderpijl@outlook.com	0180-410008 06-29030652

Adresgegevens & website

Protestantse Gemeente te Bolnes, Pretoriusstraat 56, 2987 AK Ridderkerk
0180-418508 www.pgbolnes.nl

Bestellen collectebonnen

Dhr. J. (Joost) Trouw, tel. 0180-415062 Mw. A.E. (Annemarie) Tamerius, tel. 0180-416135
ING bank NL 27 INGB 0000 0120 47 t.n.v. Protestantse Gemeente te Bolnes

Bankrekeningnummers

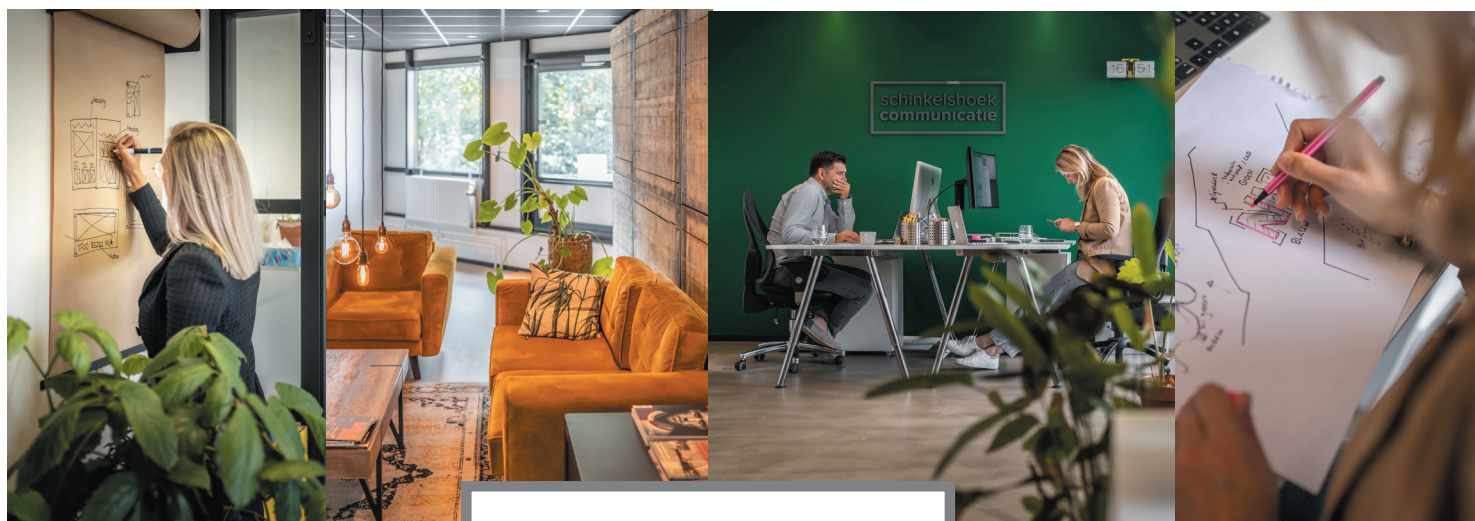
Kerk ING bank NL 27 INGB 0000 0120 47 t.n.v. Protestantse Gemeente te Bolnes
Diaconie Rabobank NL14 RABO 0373 7451 68 t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente te Bolnes
ANBI PG te Bolnes RSIN 824137528 ANBI Diaconie PG te Bolnes RSIN 824137590

**C
o
n
t
a
c
t
p
e
r
s
o
n
e
n**

Leertouwer

financiële diensten

- JAARREKENING
- BELASTINGEN
- COMMERCIËEL ADVIES

schinkelhoek
communicatie

marketingconcepten | vormgeving | producties

Kérastase Kapper

Haarmode Meyer

Creativiteit in actuele haarmode

**Dames op afspraak
Heren zonder afspraak**

Amerstraat 32
Winkelcentrum Bolnes-Zuid
0180 - 411830

Fairtrade producten en kerstpakketten

Schoutstraat 17 | www.wereldwinkelridderkerk.nl

Autobedrijf Van Splunder
Ridderkerk